ChatPal – **främja ungas psykisk hälsa med stöd av artificiell intelligens (AI)**

Psykisk ohälsa bland unga är en samhällsutmaning globalt och i Sverige. Medborgarnas psykiska hälsa och välbefinnande är också ett växande problem i Norrbotten och den arktiska regionen där detta forsknings- och utvecklingsprojekt genomförs. Traditionell behandling för individer med lätt till medelsvår psykisk ohälsa är resurskrävande och det finns ett begränsat antal kvalificerad personal. Behandling kräver dessutom ofta långa resor, vilket är ett särskilt problem för personer i glesbygd. Brist på anonymitet kan vara ett ytterligare hinder i kontakt med vården, bland annat på grund av den stigmatisering som psykisk ohälsa fortfarande innebär. Många välfärdsprofessionella är redan nu hårt pressade och upplever en ansträngd arbetssituation. ChatPal-tjänsten är angelägen för Norrbotten eftersom den fokuserar på tidiga förebyggande insatser och ökad tillgänglighet till stöd för unga oavsett hur långt ifrån en vårdinrättning de bor. Projektet genomförs med stöd av Northern Pheriphery and Arctic Programme i samverkan med Norrbottens Kommuner, Region Norrbotten och Luleå tekniska universitet tillsammans med internationella parter i Finland, Skottland, Irland och Nordirland.

Alla deltagande länderna kommer att utveckla en chatbot-tjänst med AI-teknik. De utgår från en chatbot, alltså mjukvara som kommunicerar med användare i tal eller skrift. Detta kan till exempel ske via en hemsida eller en app i mobilen. En väl utformad chatbot kan avkoda inkommande information i tal eller text från användaren, identifiera nyckelord för att sedan interagera med personen utifrån kunskap på det aktuella området. Som människa kan man då uppleva att man blir lyssnad till. Den här typen av teknik är flexibel och intuitiv eftersom den simulerar vardagliga samtal mellan människor och möjliggör användande även för de som har begränsad erfarenhet av teknik. Baserat på resultat från vårt förberedande projekt förutspås att användarna kan komma att känna större grad av öppenhet i mötet med en virtuell professionell bland annat på grund av graden av anonymitet. Att interagera med en chatbot i stället för en annan människa kan även minska oron för att mötas av dömande attityder kring psykisk ohälsa.

ChatPal-projektet i Norrbotten har fokus på att utveckla en dygnet-runt-tjänst för att främja ungas psykiska hälsa och ge tidigt stöd för att förebygga psykisk ohälsa. Denna tjänst är tänkt att erbjuda unga en ChatPal att chatta eller prata med, för att på ett enkelt sätt ge tillgång till stöd och hjälp. De ungas syn på, behov av och tankar kring denna nya tjänst kommer att undersökas. Detta kommer att ligga till grund för utvecklandet och utformandet av en ChatPal. För att en tjänst som ChatPal ska kunna få maximal effekt behöver de välfärdsprofessionella som arbetar med unga för att förebygga psykisk ohälsa vara involverade i utvecklingen av denna kompletterande tjänst. ChatPal kan i denna bemärkelse ses som en slags artificiell kollega som potentiellt kan minska arbetsbelastningen och i det långa loppet då också minska inflödet av unga och vuxna i behov av professionellt stöd via traditionella kanaler.

Den forskning och utveckling som sker inom ramen för ChatPal-projektet kommer att omfatta såväl hälsovetenskap, arbetsvetenskap, maskininlärning som omvårdnadsperspektiv. Genom att studera processer, logiker och villkor för att införa ny teknik i form av en så kallad ChatPal har följande syfte formulerats:

Syftet är att undersöka möjligheter och hinder för att införa en ChatPal-tjänst, dvs. ett virtuellt screening- och samtalsstöd, för att främja ungas psykiska hälsa och föebygga vidare psykisk ohälsa bland unga. Aktuella forskningsfrågor är exempelvis:
1) Hur kan ny teknik och professionellt arbete mötas? Vilka möjligheter och hinder ser de välfärdsprofessionella i ChatPal-tjänsten?
2) Vilka möjligheter och hinder ser användare i ChatPal-tjänsten?
3) Om och på vilket sätt skulle en ChatPal-tjänst kunna komplettera och avlasta de välfärdsprofessionella?
4) Vilka funktioner skulle behövas ur professions- såväl som användarperspektiv?
5) Hur kan ChatPal-tjänsten rent tekniskt utvecklas och utformas?
6) Vilka etiska överväganden blir aktuella i utveckling och användning av ChatPal-tjänsten?

Samverkansparter i projektet i Norrbotten är förutom Luleå tekniska universitet Norrbottens Kommuner och Region Norrbotten. ChatPal-projektet är en del av förverkligandet av länets folkhälsostrategi, för en mer jämlik och jämställd hälsa, där också Länsstyrelsen i Norrbotten är regional medaktör. Den tvärvetenskapliga ansatsen innebär att ett och samma fenomen kan studeras från olika perspektiv, i nära samverkan med användande verksamheter. Vi söker mer medel för att kunna skala upp projektet för mer fokus på de unga, och på själva teknikutvecklingen, i tandem med det arbetsvetenskapliga perspektivet.

Kontaktpersoner för de deltagande parterna:
Luleå tekniska universitet
Karolina Parding, professor, Arbetsvetenskap,
Catrine Kostenius, professor, Hälsovetenskap
Marcus Liwicki, professor, Maskininlärning
Region Norrbotten
Annika Nordstrand, chef, Folkhälsocentrum
Norrbottens Kommuner
Catarina Lundqvist, utvecklingsledare FoUI
Catrine Kostenius, professor, flexitforskare, FoUI

För mer information kontakta:
Projektledare Karolina Parding (Karolina.Parding@ltu.se)
Vetenskaplig ledare Catrine Kostenius (catkos@ltu.se)